

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **N. N.**
státní příslušnost Afghánistán
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty
sídlem Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

zastoupeného Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9 - Libeň

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-26/LE-BA02-BA04-PS-2020, ve věci zajištění cizince

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 2. 2020, č. j. OAM-26/LE-BA02-BA04-PS-2020 se zrušuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou dne 17. 3. 2020 prostřednictvím žalovaného ve smyslu § 46a odst. 8 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) domáhal zrušení shora uvedeného

rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu rozhodnuto o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců a zároveň byla dle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovena doba zajištění do 1. 6. 2020.

2. Žalobce předně namítl, že žalovaný nedostal povinnosti ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť v případě žalobce nebyly odstraněny pochybnosti o zletilosti žalobce. Žalobce nemůže souhlasit se závěrem prezentovaným v napadeném rozhodnutí, vycházející z lékařského vyšetření ze dne 4. 2. 2020 a zdůraznil, že od počátku uváděl svůj věk zhruba 16 a půl let. Při započítání odchylky, která u metod určování kostního věku může nastat a může činit až 2 roky v případě zcela zdravých jedinců, může být výsledek vyšetření „starší 18 let“ snadno takovou odchylkou. Žalobce odkázal na zprávy doc. RNDr. K. a MUDr. M. Žalobce v rámci řízení podle zákona o pobytu cizinců naznačil, že kromě složité cesty má za sebou rovněž minimálně roční výkon těžké fyzické práce popeláře v Turecku. Pokud žalovaný zachází s osobou žalobce jako s osobou zletilou, aniž by vzal v potaz tuto odchylku a aniž by se snažil doplnit dokazování o zletilosti žalobce, je takový postup nezákonný a jeho důsledkem je zjevně nezákonné zajištění. Žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. 7 Azs 87/2019-22. Podle žalobce, lze v jeho případě vyloučit situaci, že by bylo z jeho vzezření a dalších vnějších znaků patrné, že se zjevně nejedná o osobu, která nemůže být nezletilá. Žalobcovo vzezření odpovídá muži v hraničním věku a je možné, že je skutečně dítětem ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, tedy osobou mladší 18 let. Žalobce dále podotkl, že v případě, že by žalovaný dospěl k závěru o zletilosti žalobce bez důvodných pochybností, měl k jeho případné krajní zletilosti přihlídnout jako k podstatnému faktoru zabráňující uložení institutu zajištění, a to vzhledem ke skutečnosti, že žalobce neporušil *opakovaně* závažným způsobem povinnost mu uloženou zvláštním opatřením.
3. Žalobce dále namítl, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s nemožností uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu. Má dále za to, že žalovaný svou argumentaci o existenci oprávněných důvodů domnívat se, že žalobce podal žádost o udělení azylu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, opřel pouze o tvrzení, že se žalobce na území ČR

zdržoval neoprávněně. Takové okolnosti ale nemohou být samy o sobě považovány za dostatečný důvod k domněnce, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Odkázal také na závěry přijaté v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 3. 2020, č. j. 62 Az 7/2020 a judikaturu Nejvyššího správního soudu, mj. rozsudek ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52.

4. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a v podrobnostech odkázal na napadené rozhodnutí, které odpovídá na všechny vznesené námitky. Žalovaný nesouhlasí s obsahem žalobních námitek, neboť nedokládají namítaná porušení zákonných ustanovení. Odkázal na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a dodal, že pokud se týče věku žalobce, není úkolem žalovaného stanovovat odchylky, hypotézy a polemizovat s lékařským vyšetřením, které jasně stanovilo, že nález kostního věku odpovídá věku dospělého jedince. K dalším námitkám zopakoval, že žalobce přicestoval do ČR nelegálně uschovaný kamionu, jel z Turecka do Řecka, kde krátce pobýval, byl v Makedonii, vydal se pěšky do Srbska, chtěl za lepším životem a bylo mu jedno v jaké zemi skončí, nicméně nechce být v ČR, ale chce do Německa. Žalobce mohl požádat o azyl jakmile vystoupil z kamionu, namísto toho se odebral na nádraží a chtěl odcestovat do Německa. Žalovaný se také přezkoumatelně vypořádal s nemožností uložení zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu.

Zjištění z obsahu správních spisů

5. Ze správních spisů soud zjistil, že rozhodnutím Policie ČR ze dne 5. 2. 2020 byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, přičemž zajištění předcházelo zadržení žalobce dne 4. 2. 2020 v mezinárodním vlaku EC 198 z Prahy do Berlína, když žalobce nebyl schopen se prokázat dokladem totožnosti a neprokázal oprávněnost pobytu na území ČR. Dne 4. 2. 2020 podal žalobce vysvětlení Policii ČR, kdy sdělil, že se narodil dne X (ačkoli v úředním záznamu z téhož dne PČR uvedla X). K žádosti Policie ČR ze dne 4. 2. 2020 bylo v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem provedeno lékařské vyšetření žalobce, a to rtg. levé ruky ke zjištění *kostního* věku, přičemž dle výsledku vyšetření „Nález kostního věku levé ruky zcela odpovídá věku dospělého jedince, epifyziární štěrby zcela zaniklé, nález tedy svědčí pro věk 18 let a více“.
6. Dne 12. 2. 2020 podal žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Balková žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný následně dne 14. 2. 2020 vydal napadené rozhodnutí, které žalobci doručil dne 17. 2. 2020. V něm primárně vyšel ze skutečností zjištěných při podání vysvětlení žalobcem v řízení před Policií ČR dne 4. 2. 2020. Co do věku žalobce žalovaný zcela vycházel z lékařského vyšetření ze dne 4. 2. 2020 (v napadeném rozhodnutí je uvedeno, že o toto vyšetření žádal správní orgán, žádala o něj však PČR v rámci jiného řízení). Z tohoto lékařského vyšetření bez dalšího dovodil, že je žalobce zletilý. Dále dospěl žalovaný k závěru, že u žalobce jsou dány důvody k zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, když žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, přičemž nebylo možno ani uložit zvláštní opatření dle § 47 zákona o azylu.
7. Ze správního spisu soud dále zjistil, že dne 17. 2. 2020 byl se žalobcem proveden pohovor k jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kde k dotazu žalovaného, jaké je jeho datum narození, žalobce uvedl, že X, a pokud byl dotazován na rozpor s datem uvedeným v jeho žádosti (X), uvedl, že to psal odzadu, jak je zvyklý a první chyba vznikla už na policejní

stanici, kdy místo měsíce napsali den. Pokud byl seznámen s výsledky lékařského vyšetření, uvedl k němu, že nemá žádné vyjádření a že jeho skutečný věk je 17 let, je si tím jistý a nechápe, proč to lékaři tak napsali.

Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu.
9. V projednávané věci považuje krajský soud za zcela zásadní námitku nedostatečného zjištění žalovaného ve vztahu k věku žalobce, a to s ohledem na žalobcem tvrzené pochybnosti o jeho zletilosti. Zákon o azylu totiž v § 46a odst. 3 zapovídá zajištění cizince mladšího 18 let.
10. Soud považuje za příznačný odkaz žalobce na závěry přijaté v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. 7 Azs 87/2019-22, ve kterém uvedený soud mj. dovodil, že : *„Pro určení věku cizince existuje řada různých postupů, jejichž výsledky mohou mít přirozeně ve vztahu ke zjištění skutečného věku cizince různou míru průkaznosti. Jak v této souvislosti správně konstatoval městský soud, je přitom povinností správního orgánu zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (zásada materiální pravdy). Za situace, kdy existují důvodné pochybnosti o věku, který cizinec sám uvádí a zároveň žádným způsobem není schopen doložit, je tedy povinností správního orgánu zjistit skutkový stav ohledně cizincova věku dostatečně. Zároveň je však nezbytné posuzovat věrohodnost tvrzení cizince týkající se jeho věku. Za dostatečně zjištěného skutkového stavu je totiž ve smyslu rozsudku č. j. 2 Azs 38/2017 - 28 již na cizinci, aby relevantním způsobem doložil svá tvrzení, která jsou se skutkovými zjištěními v rozporu.“*
11. Ve smyslu těchto závěrů krajský soud nejprve posuzoval věrohodnost tvrzení žalobce o jeho věku a v návaznosti na to, zda žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně, tedy takový, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
12. V první řadě je potřeba poukázat na to, že žalobce po celou dobu od svého zadržení Policií ČR uvádí kontinuálně shodně své datum narození, a to X a uvádí, že je mu 17 let. Toto potvrdil také při pohovoru ke své žádosti o mezinárodní ochranu dne 17. 2. 2020, kdy navíc vysvětlil, že v žádosti o mezinárodní ochranu psal datum narození odzadu jak je zvyklý a chyba vznikla na policejní stanici, jeho datum narození tedy je X a nikoliv X. Krajský soud podotýká, že skutečnosti vyplývající z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 17. 2. 2020 ve vztahu k věku žalobce považuje za takové, které je možné užít pro účely skutkových zjištění soudu, neboť se váží ke skutkovému stavu dni vydání napadeného rozhodnutí.
13. Krajský soud považuje skutečnosti uváděné žalobcem ohledně svého věku za věrohodné, neboť žalobce je po celou dobu od svého zadržení neměnil, trval na nich a vysvětlil také údajný nesprávný údaj o datu narození, uvedený v jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který žalovaný bez dalšího vysvětlení převzal (!?) a identifikoval jím žalobce v napadeném rozhodnutí. Tento lapsus je však bezvýznamný ve vztahu k posouzení věku

žalobce, neboť tak jako tak by vypovídal o tom, že žalobce doposud (nejpozději ke dni vydání napadeného rozhodnutí) nedosáhl zletilosti.

14. Na tomto místě považuje krajský soud za potřebné uvést, že nikterak nezpochybňuje závěry lékařského vyšetření ze dne 4. 2. 2020, nicméně ve vztahu k posouzení *kalendářního* věku žalobce a tudíž ve vztahu k posouzení naplnění zákonných podmínek pro zajištění žalobce považuje jeho závěry za nedostatečné.
15. Z nálezů uvedeného lékařského vyšetření totiž podle krajského soudu nelze učinit jednoznačný závěr o kalendářním věku žalobce, neboť není zřejmé, zda údaje o věku vyšetřovaného se váží ke *kostnímu* věku žalobce či také k jeho věku kalendářnímu. V souladu se závěry vyslovenými ve shora citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. 7 Azs 87/2019-22 (zejména v bodě [19] jeho odůvodnění) totiž údaje o kostním věku jedince nejsou údaji dostatečnými pro určení kalendářního, tedy skutečného věku cizince.
16. Nebylo na místě v projednávané věci aplikovat závěry přijaté v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 2 Azs 38/2017 – 28, podle kterých „*I. Obecně vzato je na samotných lidech pohybujících se věkově kolem rozhodné hranice 18 let, aby, chtějí-li požívat výhod spojených s věkem nacházejícím se pod touto hranicí (např. § 129 odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky), byli schopni dostatečně přesvědčivě osvědčit, že vskutku takového, a nikoli vyššího věku jsou. Ve věku kolem 18 let totiž již až na zcela nečetné výjimky mají rozumové schopnosti a osobnostní vyzrálост rozvinuty v takové míře, že mohou a mají vědět, kdy se narodili. II. Zejména takovou znalost lze spravedlivě požadovat po běžných lidech pocházejících z civilizovaných, byť často velmi chudých poměrů, tedy po běžných občanech Pákistánu, Bangladéše, Indie, Íránu, Egypta, Sýrie, Tuniska či třeba Iráku. Pokud tvrdí, že datum svého narození neznají, anebo údaje o datu svého narození mění (oproti původnímu věku nad 18 let začnou udávat věk pod touto hranicí), bude to často signálem jejich účelového jednání ve snaze získat cizineckoprávní výhody spojené s nižším věkem (např. § 129 odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky).*“
17. Krajský soud totiž nemá na podkladě správního spisu pochybnosti o rozumové schopnosti a vyzrálosti žalobce ve vztahu k vědomosti o jeho věku a neshledal ni žádné skutečnosti, které by byť zdánlivě svědčily o účelovosti sdělení žalobce o datu jeho narození, potažmo věku. Po žalobci tudíž nebylo lze spravedlivě požadovat, aby nad rámec svých sdělení přesvědčivě osvědčil, že nedosáhl zletilosti.
18. Za uvedené situace tedy bylo právě na žalovaném, aby se nespokojil se závěry lékařského vyšetření a při *důvodných* pochybnostech o věku žalobce provedl další šetření ke zjištění skutečného věku žalobce. Pokud tak neučinil je nutné napadené rozhodnutí pro nedostatečně zjištěný skutkový stav považovat za nezákonné ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť nebylo postaveno na jisto, zda u žalobce jsou splněny všechny zákonné podmínky pro jeho zajištění.
19. Krajský soud v této souvislosti důrazně apeluje na žalovaného, aby zejména v případech, které lze z hlediska ověření věku žadatelů o mezinárodní ochranu považovat za hraniční, nerezignoval na řádné zjištění skutkového stavu a aby se snažil, při závěru o věrohodnosti tvrzení žadatelů, učinit co možná nejširší kroky ke zjištění skutečného věku žadatelů.

20. Nad rámec uvedených skutečností krajský soud podotýká, že se nikterak nezabýval a nezohledňoval pobytovou („cestovatelskou“) historii žalobce, ani jeho úmysly ve vztahu k setrvání v ČR, byť jisté vypovídají o motivaci, jakož i cestovatelských cílech žalobce, neboť s ohledem na povahu rozhodnutí o zajištění žalobce coby rozhodnutí, kterým dochází k omezení osobní svobody cizince, je to zcela nadbytečné. Uvedené skutečnosti mohou případně sehrát roli v řízení o udělení mezinárodní ochrany.
21. S ohledem na uvedené se krajský soud pro nadbytečnost nezabýval dalšími žalobními námitkami.

Závěr a náklady řízení

22. Krajskému soudu tedy s ohledem na uvedené nezbylo než napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b), § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit. Krajský soud současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení, vycházejí z právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012 – 34, č. 2757/2013 Sb. NSS, v němž uvedený soud konstatoval, že „po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, protože podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem v řízení. Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, neznamená to současně, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci, která je značně specifická a vyžaduje urychlené vyřízení, znamená ukončení řízení před správním orgánem, aniž by se tím jakkoli zasahovalo do jeho pravomoci, která byla vyčerpána vydáním původního rozhodnutí.“ Krajský soud ověřil, že uvedený právní názor je v rozhodovací praxi správních soudů nadále aplikován a neshledal důvod postupovat v této věci jinak.
23. Ačkoli byl žalobce procesně úspěšný, nevznikly jemu samotnému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady; soud tak podle § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 2. dubna 2020

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.

samosoudce